

Turvemaat käsissämme – nyt!

Lappeenranta 24.03.2022

Hannu Ripatti, metsäasiantuntija
MTK Metsänomistajat

Suometsien merkitys

Suometsät Suomessa

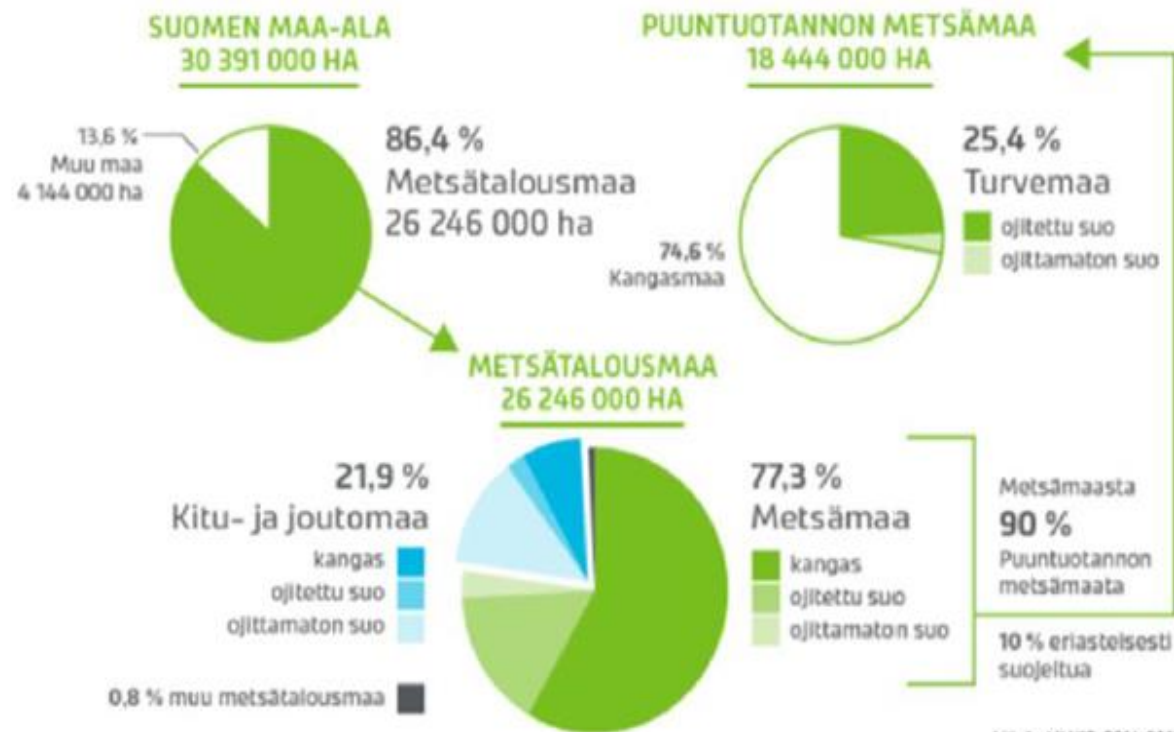
Suometsien puusto n.
500 miljoonaa
kuutiometriä

Kasvu n. 24 milj.m³

Hakkuumahdollisuudet
n. 10-14 milj.m³ /v
seuraavan 20 vuoden
aikana

Nyt hyödynnetään 5
- 10 milj.m³

Noin neljännes Suomen puuntuotannon
metsämaasta on suometsiä

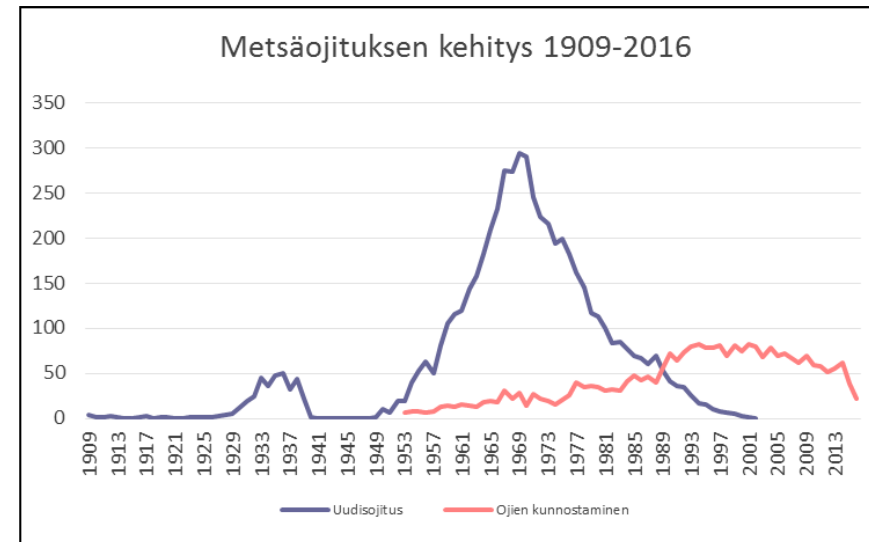

Lähde: VM/12, 2014-2018

Suometsien käsittely

- Käsittelytapojen monipuolistaminen
 - Kasvupaikan mukainen metsänhoito, peitteinen metsänkasvatus osaratkaisu → metsänomistaja päättää
 - Sekapuustoisuus
- Paikkatietoon perustuvat suunnittelun välineet
 - Ojien kunnostamisen suunnittelu
 - Oikea-aikainen puunkorjuu → kuivan kesän aika, korjuukalusto
- Suometsissä lisääntyvä määrä saavuttaa uudistusvaiheen
- Koulutus, neuvonta
 - Vesiensuojeluun liittyvää hanketoimintaa ja koulutusta runsaasti
 - Sertifiointikriteerien päivitys: koulutukset parhaillaan
 - Metsätalouden tukijärjestelmä: suometsänhoidon tuki suunnitteluun
- Käytännön sovellusten tulee perustua tutkittuun tietoon ja riittävin kenttäkokein testattuun kokemukseen
→ koulutus ja neuvonta jalkautukseen

Uudisojitusta ei tehdä ja kunnostusojitusten määrä on vähentynyt.

Lähteet: Metsähallituksen vuosikirjat 1909-1950, Tapion vuosikirjat 1929-1950, Metsätilastolliset vuosikirjat 1950-2016 ja Suomen metsäkeskukset aineistot 2010-2016.

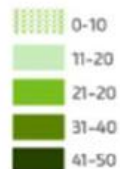
Suometsät

Metsänomistajat investoineet valtavasti.

- Olennaista, että metsänkasvatukselle tarpeellisia ja hyvin suunniteltuja suometsähankkeita tehdään ja jatketaan
- Metsänomistajalle kannattava, kokonaiskestävä suometsänhoito → neuvonta

Ojitettujen suometsien merkitys puuntuotannolle on suurinta Pohjanmaalla, Meri-Lapissa, Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa

Ojitettujen soiden osuus puuntuotannon metsämaasta prosentteina

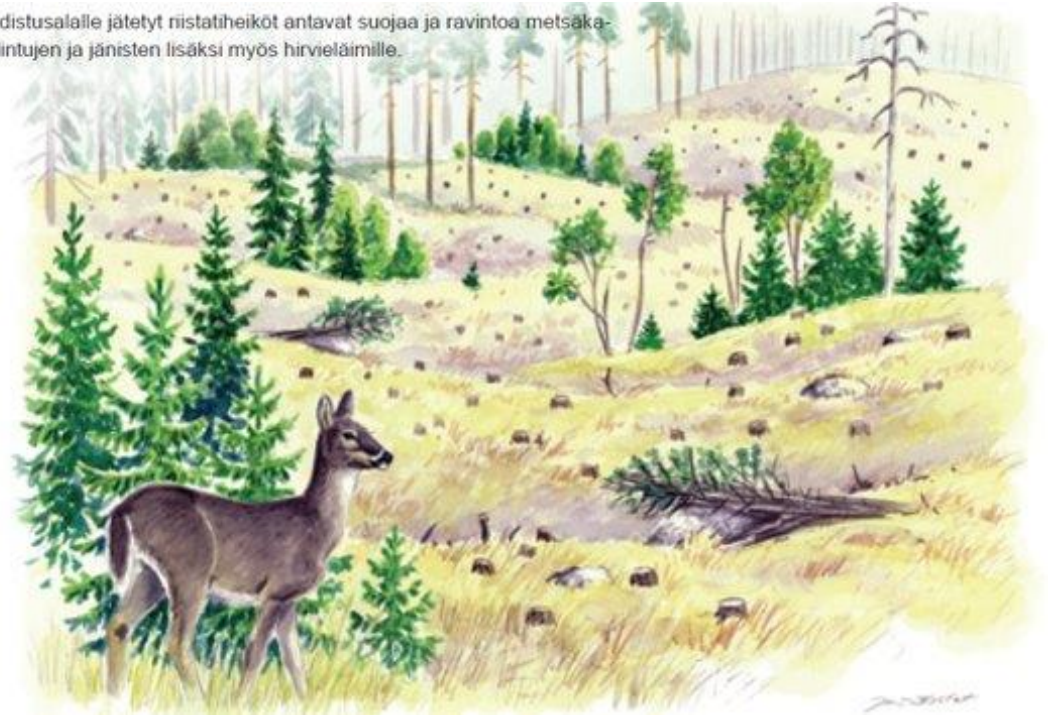
Lähde: YMI (2015), Maanmittauslaitoksen maastotietokanta, Laiho ym. 2016 (<https://metsatieteenaikakauskirja.fi/article/5957>)

- Kunnostusojituksia tarvitaan. Haasteiden ratkaisussa kunnostusojitustarpeen ja vaihtoehtojen arviointi olennaista.
 - Pohjaveden pinta ratkaisevaa.
 - Hyväkasvuista puustoa riittävä määrä haihdutukseen > 120 m³/ha
 - Ojien kunto
 - Taloudellinen kannattavuus
- Tuhkalannoitus suometsiin
 - Kasvu, haihdutus, vesiensuojelu. Hiilinielua vahvistava vaikutus kymmeniksi vuosiksi.
- Peitteisen metsänkasvatuksen selvittäminen kohdekohtaisesti.
 - Jatkuvaa kasvatusta kannattaa lisätä turvemetsissä, erityisesti korpikuusikoissa

Suometsät

- Luonnonhoito
 - Kaikissa hakkuutavoissa toimien suunnittelu ja toteutus samoilla keinoilla
 - Monimuotoisuus ja vesiensuojelu kerralla kuntoon metsänhoidon yhteydessä
 - Toimien kohdentaminen paikkatiedon ja Monimetsä-oppien mukaisesti, kuten säästöpuut reunavyöhykkeille, riistatiheiköt,
 - Jatkokasvatuskelvottomat kohteet ennallistumaan
 - Ennallistaminen, kohdekohtainen harkinta, päästövaikutukset
 - Luonnonhoidon erillishankkeet METSO:n ja Helmin kautta
- Ilmasto
 - Kasvukunnosta huolehtiminen ja kasvun lisääminen → hiilinielu

Uudistusalalle jätetyt riistatiheiköt antavat suojaa ja ravintoa metsäkalintujen ja jänisten lisäksi myös hirvieläimille.

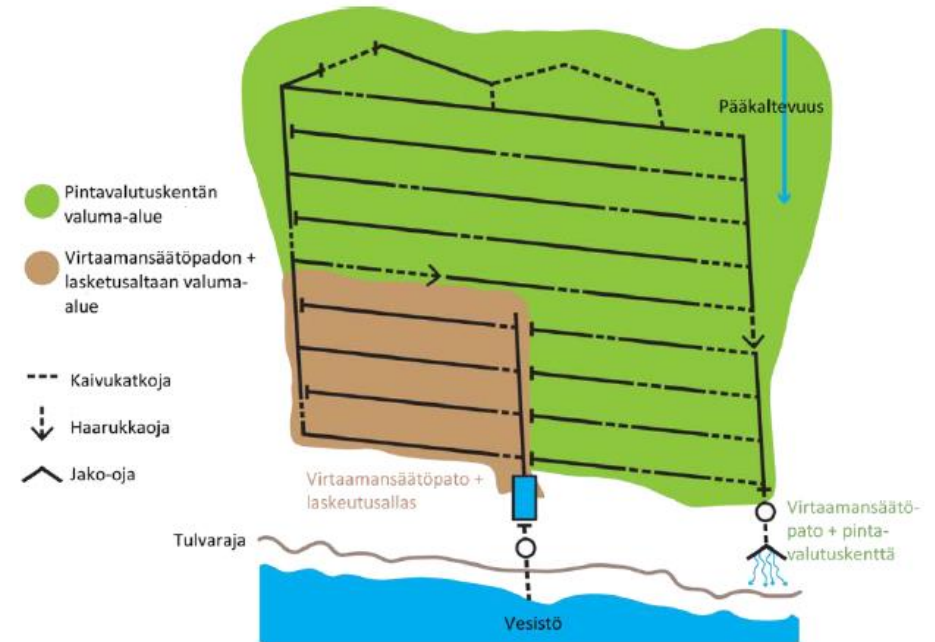

Vesiensuojelu tehostuu

- Metsätalouden vesistökuormituksen estämiseen ja vähentämiseen on tehty merkittävästi kehittämistyötä
 - Apuvälineitä suunnitteluun
 - Ojien kunnostustarpeen selvittämiseen (eroosioherkkyyden tunnistaminen jne.)
 - Kunnostusojituksen kannattavuuden laskentaan (suosimulaattori)
 - Valuma-alueen määrittely ojien kunnostushankkeen vesiensuojelussa (hankekohtaisesti, purkupisteen mukaan ym.)
 - Suojavyöhykkeiden, ajourien, säästöpuukohteiden, maanmuokkausmenetelmän ym. suunnitteluun
 - Huomioitavaa
 - Eivät korvaa kokonaan maastokäyntiä → ennakkosuunnittelun apuna
 - Suunnitteluvälineitä päätöksenteon tueksi → maanomistaja lopulta päättää
 - Ojakohtaisia ja hankekohtaisia menetelmiä – tehostettua virtaaman hallintaa
 - Putkipadot, pintavalutus, kaivukatkot, laskeutusaltaat; niiden yhdistelmät ja kohdentaminen
 - Tutkimusta ja uusia keinoja kehitteillä
 - Pohjaveden korkeuden säätely → ojasyvyys, haihduttava puusto
 - Peitteinen metsänkasvatus → kohdevalinta
 - Puupohjaiset ravinneseipparit jne.

Valuma-alue tarkastelu

- Valuma-alue suunnittelu
 - Tilatason hankkeilla edelleen paikkansa
 - Yhteishankkeen valuma-alueen suunnittelu
 - Luonnonhoitohankkeen kohdentaminen valuma-alueelle
- Kaikilla erilaisilla valuma-alueerajauksilla on paikkansa
 - Suuremmilla alueilla enemmän mahdollisuuksia erilaisiin vesiensuojeluratkaisuihin
 - Kustannustehokkuus
 - Suuralueet voivat olla hitaita toteuttaa
 - Tilakohtaisesti tarve voi edellyttää nopeampaa pienemmän hankkeen toteuttamista

Kuva: muokattu Metsähallituksen Metsät Oy: kuvasta, Finér ym. 2018.

Lähde: LUKE

PEFC-standardia päivitetty

- vesitaloudeltaan luonnontilaisia ja luonnontilaisen kaltaisia soita ei uudisojiteta
- puuntuotannollisesti vähätuotteiset suot jätetään ennallistumaan
- vesilain mukainen ilmoitus
- soiden ja vesistöjen suojakaistat levenevät ja niillä on sallittu vain poimintahakkuut
- toimijoilla tulee olla käytössään suometsien hoitoon soveltuva ohjeistus tarkoituksenmukaisista maanmuokkaus-, ojitus- ja hakkuumenetelmistä, Ohjeistus perustuu ajantasaiseen tietoon ja sen laadinnassa on otettu huomioon soiden käsittelyn ilmastovaikutukset.
- kunnostusojitussuunnitelmiin sisältyy vesiensuojelusuunnitelma, johon sisältyvät vesiensuojelutoimenpiteet on toteutettu tarkoituksenmukaisella tavalla

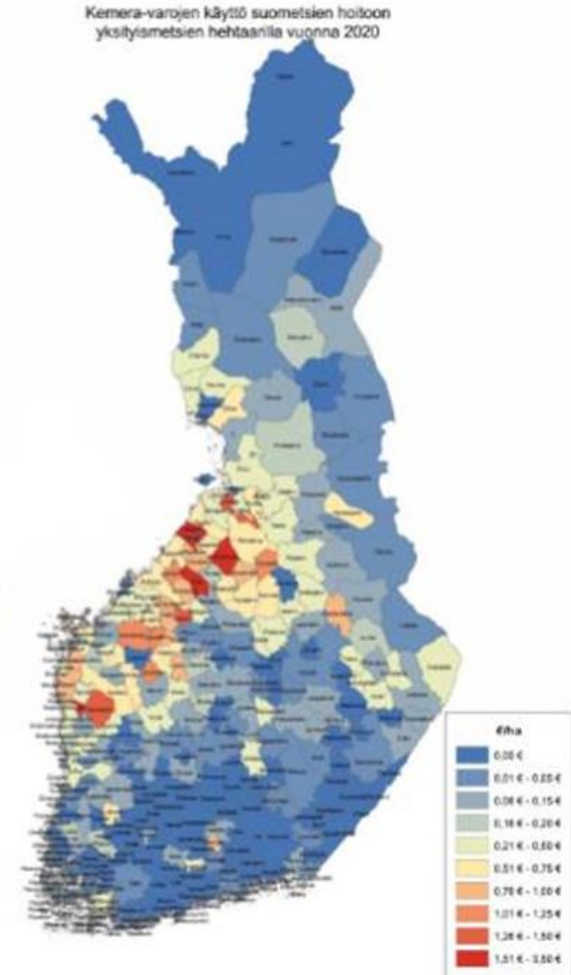
Suometsähankkeista

- Hankkeiden kannattavuus
 - Hankkeen koko, puunmyynnit, käsittelytavat
 - Yhden tilan / yhteishankkeet
- Konekehitys ja koneiden käyttöaste
- Erilaisten paikkatieto- ja kartta-aineiston hyödyntäminen
 - Suunnittelussa, korjuussa hakkuu- ja ajokoneissa, kaukokuljetuksessa, kaivuussa jne.
 - ⇒ Ojaverkosto (kaivettavat ojat)
 - ⇒ Vesiensuojelu (rakenteiden paikat)
 - ⇒ Ajouraverkosto (maaperätiedot ja lähikuljetus reititys)
 - ⇒ Korjuuajankohta (sää- ja maaperätiedot)

Varmistetaan vesiensuojelun rahoitus eri mekanismein

- Kemera → METKA
- Ympäristötuki - luonnonhoitohankkeet
- METSO-ohjelma, HELMI-ohjelma
 - Vapaaehtoisuus, rahoitus
- Vesiensuojelun tehostamisohjelma
- Erilliset hankkeet

Helmi ohjelman suotavoitteet ja kameran käyttö suometsänhoidossa 2020

MTK-SLC vesiohjelma

Maa- ja metsätalouden harjoittajista 90%
nimesi vesiensuojelun tärkeäksi osaksi
omaa toimintaansa (MTK ympäristöluotain - kysely 2020)

Kohti vesien hyvää tilaa

- kuormitusta vähentävillä maatalous- ja metsänhoitokäytännöillä
- kustannustehokkailla ja kohdennetuilla vesiensuojeluratkaisuilla
- valuma-aluekohtaisella suunnittelulla
- tarkennetun tutkimustiedon soveltamisella ja osaamista kasvattamalla

www.mtk.fi/vesiohjelma

1.4.2022

11

KIITOS